

ZAVRŽENÍ

A pak rozkradli tvá žebra
Pro lůžka žen a monastýr
V němž tvůj sok denně stoupá k slávě
Ležíš zavržený pouhý měkkýš
Dým z dlouhých postních svící
Jde k temnotám

Noc saje ústy vykrváčíš
Pro ten císařský lup
Neboť epigoni architektur
Unesli tajemství tvých krovů
Důmysl svalů kloubů jejich vazby
A chtějí přestavěti dav
Podle zákonů tvé klece

Až okusí

Co na tom že je viditelný svět
A že jsou poznání nekonečná poznání
Stejná rozkoš je pouhé zavržení

Jeden krok ve tmě plavba bůhví kam

Žít muka a být přichystaný

Popravčí čtě s hlavou dolů

VELIKÁ BÁSEŇ

Když jsem usínal
Byl jsi podobný stromu

Bral jsi mne do větví
A zpívající ptáci žrali z mé kůže
To byl nejhedvábnější
Z mých večerů
Ó zdržte skalpel
A ponechte mne mému životu
Od šera do svítání
Slyšet brouzdání rosy
A sdílet unikání lýtek
Před šalbou jitrocelí
Kdy šavle vniká k srdci stromů
Derouc dřev duše

Když jsem se probouzel
Byl jsi uschován v stromu
Rozřatý strom
Téma k veliké básni

22 . 5 . 1959

Už nejsi
Někde bosý jdeš
a zkřehlý láskou žadoníš:
pro modro očí mých!

Z angreštů tvoje ruce kvetou
a trávu sytí jako dřív
Josefe zdálo se ti o koních
na pelesti snů husarských
až v chlebech svatojanských
jsi našel pohozený bič

Zajásal jsi prvně se zaradoval
a jak se v kalendáři objevil srpen
klesl jsi na kolena opřen dlaní
měl k rozdávání měl záři
nasbíranou v prvních stništích

BÁZEŇ MÉ BÁSNĚ

Bude to možná trvat celou věčnost,
než ze dna moře začne stoupat
a nahé po vodě půjde suchou nohou
mé tajemství.

Pak svobodné vlohy jako vlny
z mých břehů vyjdou
a mokře zrozený div
jako vzdech prchne smaragdovou průrvou,
sám pozdní dar, tak samozřejmý,
proto zbavený smrti.

Z tolika bázně básně vznítí,
až zmizí v záhybu cesta,
zmizí i poutník,
zmizí i chléb a drobty chleba,
z prokřehlých stop se vyzuje můj žal,
pukne nehmotný kraj,
můj sen z něj spadne
a láskou zrozený vydá
svůj první skřek:

bratr Úžas mne pokřtí,
bratr Úchvat mě pojme,
aby, co zakázáno zde bylo,
mi vrátil.

1960

PŘED BOUŘÍ

Div se samotný klase
Co z modra chrp se kloníš
Holubi v drápcích nesou síť
A nebe zatahují
Ale kdo modré oči má
Tomu se o blankytu zdá
Když hlavu skloní k zemi

CANTUS FIRMUS

Kdo sám se za noci budí
Doteky třešňovými
Smí jak byl nalezen vyjít
Ze sluje zvětralých dob
Povolán výkupčím smrti Z jitra
se těšit a doufat
O veřej včerejší opřen
Na konci provazu tkvít –
Sto rukou divých a krutých
Přetáhne jediným slovem

Kdo umí do černé stoky
Hodit kamenem dětským
Bahnem skropen byl po pás
Najde zas pastoušku svou
Kde může k hostině prostřít
Z hrnečků od medu vůně
Kdo umí nabídnout hostům
Ten propast jednoho věku
Hloubenou v bezedno hanby
Přelezl po útlém stéble

A když mu haluznou táhne
Žebříky vítr mu kácí
Ve vichru bortí se střecha
Mrazem slepnou mu okna
Madony milostný úsměv Bledne
v ponebí lůžka –
Povolán výkupčím smrti
Nebude zaveden v bídu
Kdo sám se za noci budí
Doteky třešňovými

DĚŠŤ PADÁ NA RÁNY

Na rtu obří hlavy spím.
Děšť pleská o nos krkavčí,
mouřeníni jdou v dvojstupu
z jeho děr jako kominičci.
V horečce slyším prozpěvovat mouchu,
roleta padá za posledním dějstvím
stínajíc hlavy muškátů.
Bez pohybu zjevného sestra
pestrý polštář hotoví,
z tolika kanýrků jsou nervózní
její smutné prsty plné pochyb.
Strop visí pláství medu za krovy,
zatím co skřítek večerní
z hlavy obra se kutálí,
na moučném červu jezdit zkouší
a můří křídlo bije o vývěsní štít
holičské lampy, pod níž holohlaví
vrhají ustaraný stín.

Slyším jektat hamižné zuby větru
V drolicí se omítce, kde hryžou spáry,
V nichž moucha masařka se tulí
Za křídlo motýlí

SÁDROVÉ SOCHY

Tahle báseň skautskými koleny klečí
(to o sobě příliš dobře ví):
záchvat sovětské hudby pod okny,
to z Dunajevského dobrý vítr duje
(ale i jiné, sladší),
to skoro každou báseň předčí:
když vzpoury k noži sáhnou,
je nejveseleji a náměstí
se čepejí, zla houfně hynou
a dobré pomlázkové slunce nastrčí
jak hrbatý svou kost k té slávě
(však nebe močí na sádrové sochy).

STUDNA

Nejsem smutný
zhanobil bych veškerou radost kterou mám
kdybych osamělými prsty hloubil
slzavé důlky v mapě času -
vždyť jsem šťastný až křičím:
je možné
že to všechno jsem zažil?

Naučilo mě to
přemýšlet o životě bližních
jak jsou šťastní: postaví dům
zvelebí zahradu a porodí
Obdivuju
tu snahu ale utěšuju se
že jsem potají hloubil studnu
v pozemku skoro neživota
a sotva do ni nahlédl

xxx

Shořel jsem
sněžte si mě
nejsem sen
nesu símě
Dodoutrávám
Uhasí mě?
Teplo dávám
hořím v zimě
Kvetu potmě
bez kořenů
podetnou mě
stále ženu

Hodili mě do bažiny
zalili petrolejí
bez vůle bez vlastní viny
raším pučím nesetleji

19. ledna 1978

Sestře

A dřív než se setmí
dokud nemusím nad závějí
svítit petrolejkou či zažehnout svíci
(jak se tomu říkalo když básnili
z milosti Vídně v Čechách Lumírovci)
než mi omotá hlavu
ohlávka únavy a údy sváží
postraňky nehybnosti:

Ještě něco povědět o jedné smrti
zjevivší se v dýmání lokomotivy
oblíbené symfonii Antonína Dvořáka
který bez propustky na peron
se kořil okřídleným soukolím
stejným jaká na služební čepici
nosil můj otec: Bohužel
to nezabránilo jeho rychlému konci

Stalo se to v padesátém devátém
na cestě z Čerčan: Kvetly jabloně
z velocipedu ho srazil kluk na motocyklu

Starý četník sloužící ještě za protektorátu
varující před šťárami gestapa
řekl mamince: Nedělejte s tím nic
hoch má strýce na OV KSČ v Benešově
a manžela vám to nevrátí
Co si na něm vezmete?

Nevzali jsme si nic
jenom matce to nadosmrti zlomilo srdce
A zatímco jsme truchlili
má čínorodá astmatická sestra
seprala v škopku zkrvavené hadry
jak došly z nemocniční márnice
Potom špínu smíchanou
s otcovou krví nesla na hnůj
Přistihl jsem ji při tom a řekl jí:
Sluší se to v zemi Karla Jaromíra Erbena?
Hrubě jsem jí škopek vzal z rukou
a vylil TO pod jabloní

Za stodolou ve stráni nad kterou
ON popoháněl ta okřídlená kola
proč to neřící: Ajznboňák a topič
v nejhorších letech za Hitlera
tam z lokomotivy shazoval kusy uhlí
(které porozkrádali jiní než se vrátil)

jenom aby nemrzly děti
a když nebyl široko daleko mlýn
jezdil po Sázavě s ruksakem žita
abychom nehladověli
(při jeho cestách byly prohlídky
a zrní se slehlo jak se klepal)
Nakonec si obilí šrotoval sám
v něčem co vypadalo jak keltský oltář
Z mračské žuly ho vytesal
jeho otec Alois můj dědeček
když Ferdinand d'Este na Konopišti
zakládal velkolepý park
a střílel kachny

Drahá sestro: Ani na chvíli
ani nikdy později ani teď
ti nemám za zlé cos chtěla učinit!
Šaty člověka po něm špínu a krev
spravedlivý Bůh svěřuje čistým duším

24. dubna 1980

VZKŘÍŠENÍ

Krásní trilobiti skrytí v kamení
jak vám závidím!
A načechraným hladinám řek
(jsme u Berounky)
s umrlci na dně s oblázky
valenými od věků k věkům
a jen za sucha či v povodni
uvízlých v břehu!

Zda má cenu
drát se zdola nahoru
od mrtvých mezi živé
z včerejška k dnešku
když se není čím chlubit
jsme jen pštroši
s hlavami v písku
když nám nerozbuší srdce
úder vlaštovky která látá a
vyspravuje kdyby loňské
už letité a přece hnízdo!

Pak si vzpomenout na Apollony
delfskou věštírnu bohy ve skalách nymfy
v trávě
na to všecko
co nás živilo divými představami
o živém neutuchajícím světě
jehož zřídlo jsme možná obcházeli
ale netušili kde je!

Vše z toho co tu zanechali
ti před námi: svět odvíjený
z naděje Ariadnina klubka
naveskrz utajený
neznající dosud naše míry a váhy
vzpírající se pakličí pacholků vědy
jejich prstů dobrých tak leda na zatlačení
našich očí -

uviděl jsem
pradávný neuvěřitelný život
jehož mluvčím je Homér
a Vykupitelem Kristus

Krakovec, Velikonoce 1980

PŘED VELIKONOCI

A pravila ta venkovská žena:
To je dneska šeredný vítr!

Odpověděl jsem jí:
Ten vítr je krásný
ale nám se nechce líbit!
To šeredno je v nás
To z rozpaků si zahudrujeme
alespoň na počasí v bezčas
když není co říci

Ten vítr duje proti mně
(jdu cestou k Šípům)
až mi vyráží dech
jako zjevené slovo evangelia
jako znovu slyšená radostná zvěst
v dohledu je planoucí keř
v opuštěné krajině bezdomova

BOHNICE

Richardu Balonovi

Nemohl jsem spát

A tak jsem kolem oběda
kdy se haraší s kaší a pomlaskává
zalezl do výklenku
za zády dveře pana asistenta který
zrovna měl volno
jediné bezpečí a sesypal se

Ale i tam
mě našel bratr sanitářák
a ujal se mě

Zahlédl jsem ještě kostel
s vytlučenými okny
v kterém skladovali brambory
zaslechl jsem hlas bratra sanitářáka:
teď mi volali z prodejny mají sparty!

Píchli do mne injekci a usnul jsem

xxx

To jsme se milovali
Záminkou byl klavír Říkali mi
ne už housle klavír má budoucnost

A tak u ní jsem vyťukával
celý rok Beyerovu školu při
nekonečných triolách
co se daly hrát po paměti
aby rodiče nevěděli
jsme se učili líbat

Někdy špehovala žárlivá mladší sestra
a netajila se že práskne
jak to je s těmi triolami
tak jsem musel vysedávat u klavíru i s ní

Jenže láska ve čtrnácti
jsou zapovězená jablka
z Monsignorovy zahrady

Odešla mi do Nymburka
na učitelský ústav
zahrál jsem si ještě Neapolitanu
Petra Iljiče Čajkovského
na nějaké školní besídce koncem roku
a stejně s chybami
přestal jsem nosit vajíčka a škvarky
paní učitelce Malypetrové
bylo léto.
naposledy jsem se brodil v rákosí mezi
užovkami
silnými jako moje ruka
zarmoucený
ale když jsem přečetl Karla Hynka Máchu
napadlo mě že si to nesmím ani dovolit
abych odted'ka už měl šťastnou lásku

PROSBA

*Ach Bože šeptaje se ptám
nerozvážeš můj slib
když neosobnost mnou smýkla
až k roští kde parádivé
býlí bují a prší na mne sláma hvězd?
Tady mě přepadni a bodni:
Nůž z tvých rukou je dobrý i do zad*

*Jen nebud' zakaboněný
ani mně dnes není do zpěvu
ani do slov mi není
ledový tváří k tobě přimrzám
(kdo odvrátil se padl na polštář
s navždy strženou tváří)
Ty nejihneš a mé ruce
jako vši žebráka se chytají
tvého milosrdenství!*